

Inserati se sprejemajo in velja tristoletna vrsta:

8 kr., če se tiska 1krat,
12 " " " " 2 "
15 " " " " 3 "

Pri večkratnem tiskanj se cena primerno zmanjša.

Rokopisi

ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Naročnino prejema opravništvo (administracija) in ekspedicija na starem trgu h. št. 16.

SLOVENEK

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemana velja:
Za celo leto . . . 10 gl. -- kr
za pol leta . . . 5 " -- "
za četrt leta . . . 2 " 50 "

V administraciji velja:

Za celo leto . . . 8 gl. 40 kr
za pol leta . . . 4 " 20 "
za četrt leta . . . 2 " 10 "

V Ljubljani na dom pošiljan velja 60 kr. več na leto.

Vredništvo je v Rožnih ulicah šte. 25.

Izhaja po trikrat na teden in sicer v torek, četrtek in soboto.

Slovenski jezik in naše ženstvo po mestih.

(Dalje.)

Drugi vzrok, da meščansko ženstvo po večini ni vneto za narodno našo reč, je deloma nasledek prvega, deloma pa vsem Evinim hčeram kolikor toliko prirojena nečimernost ali kakor nemec pravi „eitelkeit.“ Nahaja se ta lastnost tudi pri možkem spolu, a vendar ne v taki meri, kakor pri ženskem. Nasledek te lastnosti je ta, da se skušajo med seboj, vsaka hoče prekositi drugo, biti popolnejša od nje. Samo na sebi to ni napaka, marveč utegne biti čednost, če bi tako prizadevanje in tekmo vanje našega krasnega spola ne pripeljalo pogosto na slabo pot. In to je po naših mestih v narodnem obziru, a kriva je zopet le prečudna odgoja po nemškem kopitu. Pred par letmi je veljalo po meščanskih družbah znanje francoskega jezika za najvišjo popolnost še celo pri Nemcih, zato so se tudi naše gosposke „frajlice“ rade pačile francoski, če so tudi komaj toliko znale, kakor njih kmetiška hišna nemški. Če je rojen Francoz to govorico slišal, moral si je zatisniti ušesa ali pa v jezik se vgrizniti. Kar so bili pa Francozi tepeni po „nemški hrabrosti“, so prišli tudi pri naših damah ob ves kredit; zdaj se že s francoščino malokje še more človek bahati in naše „damice“ je tudi več ne špogajajo tako, kakor prej, ker s francoskim kramljanjem ne vlečejo več vse pozornosti ná se. Čemu bi se toraj še ukvarjale z jezikom, ki ne imponira, in se ga je težko naučiti se toliko, kolikor ga je treba znati, da bi človek na Francoskem v gostilnici mogel jedi in pijače naročiti si. Zato se ga tudi naše „damice“ pošolaj in zavod h uče le

še toliko, kolikor slovenskega, a ne z veseljem le zavoljo lepšega, in se ga tudi malo nauče.

Le beseda „mode“ jim ostane še v glavi. In ravno ta beseda je, po kateri se ženstvo ravna, ta mu je vodilo, postava, kateri se uklanja brezpogojno — ne pršaše, je li pametno, naravno, koristno ali ne. Beseda „mode“ ne pomeni le noše, ta beseda pomeni vse, ona ukazuje, kako se ima ženska ne le oblačiti, marveč tudi obnašati in celo govoriti. Kar je francoski jezik prišel ob prvo mesto pri gosposki, zasedel je to mesto brž nemški jezik. Nemška govorica je nobelj, je „corde dominante“, prva struna po naših mestnih družbah, in če je še tako razglašena, če še tako trga ušesa pravemu nemcu, nič ne de, za odlične ali izbrane mestne kroge je vendar še veliko bolj spodobna, kakor najlepša in najčistejša slovenščina; pred tako slovenščino imajo gosposki krogi toliko strahu, da bodo med sabo prostor dali desetkrat rajši „kranjski šprahi“, ga kakor slovenskemu jeziku. V taki družbi slovenski govoriti, če prav si prepričan, da vsak zna, ker ne more drugače, je škandal, za ktere ga boš po naših „damicah“, če prav so stariši njihovi s kmetov doma, kaznovan z zaničljivimi pogledi in nevoljnim mahanjem veterance.

Zakaj je to? Recimo naravnost: zato, ker ni „moda“, da bi gospoda slovenski govorila med seboj. Zakaj pa to ni „moda“? Zato, ker slovenski ali „kranjski“ govore posli. Gospoda pa od poslov ne sme različna biti samo po noši, marveč tudi po jeziku, po govorici. Posel je najvažja stopinja človeštva in ker ta nizka stvar govori slovenski, moramo me, hišne gosposkinje in hčerke, govoriti lepši, plemenitejši. Ni treba sicer, da bi govorile drug jezik, dosti je, če znamo domačega, maternega lepše, če

moremo v njem izraziti vse svoje občutke, vse svoje misli. Ali tega ne znamo, smo se premalo učile, nemški jezik nam je po šoli, romanah in navadnem občevanju gladkeji, v njem se govori lahko z najvišimi osebami, zato v družbi, kjer diši po „eau de Cologne“, je spodoben nemški, k večjemu še francoski jezik; če tega ni, bi človek skoro mislil, da je zašel v družbo gosposko preoblečenih hlapcev in dekel ali kmetov.

Ta kriva domišljija, da je nemški jezik znamenje in atribut višega stanu in višje omike, in da, kdor nemški ne zna, se ne sme prištevati izobražencem, zapeljuje naš gosposki ženski spol, da slovenski jezik, t. j. svoj materni jezik čez ramo gledajo, čeravno ga večidel vendar še lepše govore, kakor s trudom priučenega nemškega, ki je v njihovih ustih navadno tak, kakor na prekle obešena lepa svilnata obleka. Ni čuda, da je nemščina naših dam neizrekljivo zoperna ušesu pravega nemca in če bi imele naše krasotice, ki jo govore, nemška ušesa, gotovo bi jo pustile, ker bi morale spoznati, kako jih kazni.

Kako nasprotno pa je lep slovenski jezik v ustih naših dam, če so se ga naučile pravilno in lepo govoriti! Imamo hvala Bogu takih tudi med gospodo in kedar govoré, je tako, kakor da bi lepo ubrano zvonilo. Le poslušaj n. pr. damo Hrvatico, ki govori svoj jezik; se boš kar zamaknil. Zakaj je ta jazik tako lep? Zato, ker je prirojen, materni. Slišal sem nekdanj nemca izreči sodbo o naših damah, ki se jim ravno ne laska. „Ljubljanske dame — je rekel — so res lepe, težko je kje v tako majhnem mestu toliko ljubih obrazov in krasno raščenenih postav, kakor tu. Kedar so govorile med seboj svoj domači jezik, mi

Josip baron Filipović pl. Filipberg.

Avstrijski vojvodi novejšje dobe delé se v dve vrsti. Prve spremljala je sreča, druge nezgoda. Prvih spominjali se bodo potomci še stoletja kot junakov in braniteljev avstrijske države; drugim bilo bi najbolje, če bi na njihovem spominu zazelenela trava.

K srečnim vojvodom bojev l. 1848 in 1849 prištevamo Radeckega, Windischgrätzta in Jelačiča; od l. 1866 nadvojvodo Albrehta, Johna in Tegetthofa; žalostni spomini iz l. 1859 in 1866 naslanjajo se na ime Gyulaja in Benedeka. Istinito se zadnjima ni smehljala vojna sreča; Benedek provzročil je pod Radeckim marsikak čin zares junaške zmage, in osobnost Gyulajeva ni brez svetlih znamenj; ali ni eden ni drugi ni imel one značajnosti, ki je neobhodno potrebna pri možeh postavljenih na čelo celej armadi. Čuden pri tem je le naključek, da se srečni vojvodi od svojih nesrečnih sodrugov razločujejo tudi po svoji narodnosti.

Med srečna imena zgodovine avstrijske

zadnjih dni pripisano je tudi že ime Filipovičev, kojemu hočemo posvetiti v naslednjem nekoliko besedi.

Rodovina Filipovičev izvira iz Bosne, ali že stoletja imela je svoje stanovanje v Vojnej Granici, kder se je zgodaj poslavila. Jednaveja živela je v Dubočku v gradiškanskem polku; iz te rodovine dobil je Mihal Filipovič za zasluge, koje si je pridobil za Avstrijo v turških vojskah, l. 1798 plemenitstvo s primkom „iz Freudenberga.“ Drug Filipovič, bivši nadporočnik brodskega polka, skazal se je v sedemletnej vojni v Olomucu, pri obleganji trdnjave Nise in v bitvi pri Torgau-u; zato je bil proslavljen s plemstvom (l. 1785) in prevzel je priimek „iz Heldenthala.“ Hejtman v gradiškanskem polku, Jernej Filipovič prejel je l. 1768 plemstvo s pridevnikom „Filipburški“ v znamenje zaslug, koje si je pridobil že njegov oče v mnogih bitvah nasproti Turkom in v sedemletnej vojski.

Četrti slednjič Ilija Filipovič služil je stalno v karlovsko-likanskem pešpolku in bojeval se je v vseh tedanjih vojskah proti Francozom,

Bavarcem in Prusom. L. 1781 povišan je bil v stan plemski s primkom „pl. Filipberg.“

Sin Ilijev Nikolaj Filipovič (r. l. 1795) služil je od mladih let v avstrijske armadi. L. 1834 postal je hejtman pri generalnem štopu, l. 1835 postal je major, 1836 podpolkovnik v 6. graničarskem polku, kder se je ponašal jako blagodejno, — enako očetu proti svojej družini. Nekoliko časa nadomestoval je tudi konsulsk urad v Belgradu. L. 1843 postal je polkovnik, 1848 generalmajor in brigadni. Ko je Jelačič v septembru l. 1848 udrl na Ogersko, vodil je Filipovič v zvezi z Roth-om zadnji del vojne, kacic 7000 mož, med njimi pa samo 1500 graničarjev, ker vsi drugi morali so ostati doma v brambo domovine. Ta vojaški zbor bil je dan 7. oktobra od madjarskih puntarjev Percel-a in Görgey-a zaskočen in zajet. L. 1851 povišan je bil popolno v podmaršala in divisijonerja 12. armadnega zbora. Nekoliko let pozneje dal se je v počitek djati, ter je umrl l. 1858.

Oba sinova, Nikolova, starši Josip in mlajši Frančišek narodila sta se v Gospiću,

je bila njihova govorica kakor godba, vse bi bil ljubil, čeravno nisem razumel besedice. A vsa poezija zgine od njih, kedar se začno nemški — pačiti; to ti trga uho kakor sto in sto prehlajen kosti! Jaz se le čudim, da se svoje nemščine ne sramujejo in da se nježnim srcem ne smilijo ljudje, ki jo morajo poslušati.“

(Dalje prih.)

Kaj ustavoverci mislijo.

Čudno se mora človeku zdeti, kaj ustavoverci mislijo, da tako nagajajo Andrassyu in njegovi politiki, ter tako sami sebi tla izpodkopujejo. Nam se zdi, da imajo dvojno nado, ki jih tolaži v zadregah sedajnega trenutka: ena je ta, da upajo o prihodnjih volitvah zopet zmagati; v drugič pa grešijo na račun moralne zaslonbe, ki jo imajo na nemško-pruski državi.

Kar se volitev tiče, utegnejo se močno prevariti. Mnogi ustavoverci na Dunaji in v Gradcu, ki ne poznajo razmer po drugih deželah, imajo čudne nazore o tem, kako se volijo „ustavoverni“ poslanci. Če se pri nas volijo Dežmani, Suppani, Hočevarji, piše se po časnikih vedno le o zmagah „ustavne“ ideje, o višem pritisku pa se prav nič ne pové, tako da mnogi tam na Dunaji res mislijo, da Slovenci prav iz proste volje pošiljamo „ustavoverce“ tje v državni zbor. Mnogi ustavoverci so naivni zadosti, da mislijo, da se tudi na Moravskem in v Bukovini vse v redu vrši pri volitvah in da le „ustavna“ ideja zmaguje tam, kjer se pravo mnenje ljudstva potlači, kakor pri zadnjih volitvah v kranjski deželni zbor. Zato so še precej dobre volje in se nadejajo, da o prihodnjih volitvah ne bodo veliko sedežev zgubili, nasprotno še računajo, da bodo morda kterega pridobili, že zato, ker so se tako „postavili“ proti Andrassyu in si nabrali toliko lavorik v brambi ustavnih pravic državnega zbora.

Še ni dolgo, kar smo čitali v nekem ustavovernem listu, da Nemci toliko nadkrilujejo druge narode v omiki in bogastvu, da jim ni moč z lepa vzeti večine v državnih zastopih. Ti nehvaležni ljudje, ki zdaj vladi nasprotujejo, pač ne spoznajo, koliko se imajo tej vladi zahvaliti, tako v vseh rečeh, kakor posebno pri volitvah. Vlada je bila tako dobra, da je svoje vladne poslance porinila v ustavoverni tabbor, tako da so vsaj nek videz neodvisnosti

imeli. Ustavovercem se bodo še le zdaj oči odprle, da ni vse „ustavoverno“, kar se pod tem imenom v državni zbor pošilja, spoznali bodo na svoje začudenje, kako malo simpatij vživa avstrijski parlamentarizem med različnimi narodi države, in da ni „ustavna“ ideja, ampak le viši vpliv tista sila, ki ustvarja „ustavoverne“ večine, ako hoče. Dokler imamo tako malo samostojne življe v državi, kakor so Bukovinci, Rusini in nemški velikoposestniki, dokler imamo tako čuden volilen red, ki na Českem najbogatejše narodne plemenitaše iz zbornic izključuje, na Kranjskem jim pa take predprave daje, da jih po deset malih grajščakov (boljši kmetje imajo ravno tolika posestva) voli po enega poslanca, tako da že sami iz svoje srede ne morejo toliko kandidatov dobiti, — tako dolgo vedno ne bo prave naravne večine v zborih; in ako bo pri bodočih volitvah vlada nasprotovala ustavoverni stranki, utegnejo doživeti velikansk — Sedan, kakoršnega še niso kmalo videli. V tem oziru tedaj se znajo pri računu močno vrezati.

V koliki meri pa se smejo zanašati na moralno pomoč iz „rajha“, o tem se ve da ne moremo tako natančno podučeni biti. Ko bi mi ne imeli nobenih dokazov, ne bi nikoga sumničili in ovajali, odkar je pa Schönerer sam očitno izjavil, da si mnogi avstrijski Nemci želé priti pod prusko državo, od tega časa nam se ne smé izmeriti, ako mislimo, da nekteri naših nemških liberalcev računajo na pomoč pruske države, v tem slučaju, ko bi se jim v Avstriji pretrdo na kurja očesa stopilo. V tej navadi je morda njih račun bolj trden in zanesljiv, kakor njih račun na zmago pri volitvah. Ako je tako, potem je Avstrija v veliki nevarnosti, in da se tej odtegne, izročila bo krmilo države zopet ustavovercem v roke. Tako ti ljudje pri nas vladajo ne s svojim, ampak z izposojenim, pruskim strahom. Mogoče je, da se motimo, mogoče, da se pruska vlada ne briga za naše Nemce; pa če je bilo nemškimi novinarjem vsak čas dovoljeno, povsodi stikati po ruskih agentih, ktere so videli zdaj v Ljubljani, zdaj v Pragi, zdaj v Zagrebu, potem mora tudi nam dovoljeno biti, opozoriti na nevarnost, ki državi od druge strani preti.

Politični pregled.

Avstrijske dežele.

V Ljubljani 5. februarja.

Porod **novega ministerstva** je jako težaven. Zdaj so spet moravskega namestnika Possingerja na Dunaj poklicali. Uradni listi pišejo za nas Slované jako odurno. Tako pravijo, da bodo novi ministri vzeti samo iz onega dela ustavoverne stranke, ki je glasoval za okupacijo, Slovanom in konservativni nemški stranki pa se ne obeta nobena koncesija. Nemogoče kaj tacega v Avstriji ni, ker smo že navajeni, da eksperimentirajo na našem telesu narobe — liberalci. Naj počno, kar hočejo, pa to naj vedó, da naša opozicija ne bo nikdar prej ponehala, in da se ne bomo utrudili, dokler nas ne postavijo na enako stopinjo z drugimi narodi. Prikazal se je na nebu nek črn oblak v podobi nemško-avstrijske protiruske zveze; ta oblak hočejo Rusi v tem videti, ker mislite Nemčija in Avstrija ruske meje z vojaki zapreti; Rusi namreč pravijo, da to ni zaradi kuge, ampak če Rumunija svojo mejo zapre, potem je ruska armada v Bolgariji odrezana, ruski promet je uničen (že zdaj so kurzi padli, ko se samo še govori o tem), Rusija pride v jako težaven položaj. Potrdijo te slutnje še s tem, da se je Avstrija odpovedala svojih pravic za stran Šlezviga. — Če ta strah ni votel, potem je pač razumljivo, da se nimamo nadejati Slovanom prijazne vlade, ampak da se bo novo ministerstvo sestavilo iz samih prusoljubov. Vendar saj bomo v kratkih dneh videli, pri čem da smo.

Vnanje države.

Rusko-turški mir je sklenjen.

Novo **francosko** ministerstvo je sestavljeno iz samih advokatov. Minister nauka je postal jud Ferry.

Španski in portugalski kralj se imata sniti v Elvazi. Premembe v srednjem morji vsled zadnje vojske delajo tudi Španjcem in Portugalcem mnogo preglavice, in ne more jim biti enako, ako si Angleži prisvojijo vso oblast v tem morji, kjer prav za prav nimajo ničesar iskati.

Med **Rusi in Kitajci** je nastal prepir zavoljo dežele Kuldže. Ker so bili v tej krajini zmirom nemiri, roparstva in druge neurednosti, in je bila kitajska vlada preslaba, da bi bila puntarje in razgrajalce ukrotila,

prvi l. 1818, drugi 1820. Spolnila sta verno tradicijo svojega rodu, stopila sta že mladih let v vojaško službo. Josip štel je 16 let, ko je bil sprejet 1. listopada 1834 k prvemu polku graničarskemu. Čez dvoje let pristopil je k zboru pionirskemu; tu je postal l. 1839 podporočnik. V jeseni l. 1843 nastavili so ga pri generalnem štopu in zraven bil je povišan za nadporočnika. L. 1847. postal je stotnik, v listopadu 1848 major v polku varaždinsko-križevskem; odtodi pa je bil poklican v septembru l. 1851 zopet k generalnemu štopu; ravno takrat postal je podpolkovnik in krilni pobočnik. Na tej stopinji ostal je do 1. prosinca 1853, kader so ga imenovali polkovnika 5. graničarskega polka. Aprila 1859 l. postal je generalmajor in brigadnik v Zemunu. Pod poveljstvom Aleksandra Hesenskega bojeval se je tedaj v Italiji. Za svoje zasluge v tedanji vojski poslavljen je bil z redom železne krone II. reda. S cesarskim listom od 20. sušca 1860 bil je povzdignjen skupno z bratom Frančiškom za barona.

L. 1864 zadela ga je s cesarskim pismom

od 14. junija naloga velikega političnega pomena. Bilo mu je namreč izročeno zastopati vlado kot komisar cesarski pri shodu srbskem kakor na sinodi grško-vzhodnih škofov, ki so bili tedaj poklicani, da izvolijo novega patriarha mesto ranjega Jos. Rajačića in nekoliko škofov; dalje imeli so se poravnati razpori, ki trajajo že od davnih časov sem med Srbi in Rumuni, prištevajočimi se k grško-zhodnej cerkvi.

Ti razpori imeli so svoj povod v tem, da se Rumuni niso hteli vклонiti pod prestol karlovški. Na eni strani stal je Rajačić, na drugi škof sibiški Šaguna. Ko je Rajačić zamrl, nastala je možnost, da se konečno doseže mir, h kateremu vendar ni bilo druge poti, nego da Rumuni dobé svojelastno cerkveno upravo.

Težka in mučna pogajanja dognal je Filipovič s tolikim državnim razumom do željenega konca, da ste ga morali častiti obe stranki.

Patriarhom bil je izvoljen temešvarski biskup Samuel Maširevič, dotični škofje bili so izvoljeni, tudi uravnava rumunske metro-

polije bila je potrjena. Šaguna postal je metropolit rumunski, in podvržena bila mu je škofija vradaska in novo ustanovljena karanšeska.

Metropolija rumunska in srbska razdelile ste se tako, da vse občine rumunske, naj imajo svoje lege kjerkoli na Ogrskem ali Sedmograškem, spadajo pod metropolita v Sibinu stoluječega. Nasproti temu pak vse postale srbske pod patriarha karlovškega. Bukovina, kjer je prebivalstvo grško-vzhodnega veroizpoznanja večidel rumunsko in rusinsko, ostala je pri Karlovcih, ravno tako tudi Dalmacija, ali l. 1871 ustanovila se je za ti dve deželi lastna metropolija v Černovicah.

Po končanih prepirih sinode srbskih škofov in srbske skupščine pristopilo se je k razpravljanju notranjih vprašanj pod predsedstvom Filipovičevim; ali žalibog so se vsa pogajanja vsled državnih promen, ki so takoj potem nastale, morala odložiti.

Filipovič bil je za svojo velikodušno delovanje kot ces. komisar nadarjen s križem reda sv. Štefana.

korakala je ruska armada z dovoljenjem kitajske vlade v ta kraj, ter ga posedla. Zdajko je mir narejen, hočejo Kitajci deželo nazaj; Rusi pa zahtevajo odškodnino za svoje stroške. Upati je, da se bo stvar mirno poravnala, ker so bile razmere med Rusijo in Kitajsko še zmirom prijazne.

Rusi utrjujejo sotesko v **Šipki**, jako pametno početje, ki bo Bolgarom prav prišlo, kedar ruskih varhov ne bodo več pri sebi imeli.

Domače novice.

V Ljubljani 8. februarja.

(*Matica Slovenske odbor*) je 5. t. m. imel sejo, ktere se je vdeležilo 15 odbornikov ljubljanskih. Iz poročila tajnikovega naj povemo, da je v zadnjih mesecih Matici pristopilo 37 novih udov, največ iz Štajarskega pa iz Goriškega. Knjige so donatistnjene, se vežejo, po mestu že razpošiljajo in skoro se razpošljejo na vse strani. Dobijo pa za l. 1878 udje: a) letopis *Matrice Slovenske* I. in II. del v 8° str. 191; III. in IV. del v 8° str. 265, v katerem je razun imenika tudi poročilo o delovanju Maticinim. Letopis, v katerem se nahaja dokaj izbrane in krepke tvarine, vredil ga je dr. Janez Bleiweis. b) *Potovanje okolo sveta v 80 dneh*. Francoski spisal Jules Verne. Prevel Davorin Hostnik. V Ljubljani l. 1878 v 8° str. 145. — Tretja knjiga, ktero je l. 1878 založila Matica Slovenska, pa je ne dobodo udje, je: *Hrvatska Slovnica za Slovence*. Spisal Franjo Marn, gimnaz. profesor v Zagrebu, tiskom delniške tiskare 1879 v 8° str. 168 z berilom v latinici in cirilici in slovarčkom. Slovnica ta se prodaja v Matici in pri knjigarjih po 60 soldov. — Ker knjig dvakratno razpošiljanje stane Matico veliko truda in preveliko stroškov, znanstveni spiski pa v letopisu imajo stanovito svojo veljavo, sklene odbor nasvetovati prihodnjemu občnemu zboru odlok, naj se vse knjige Maticne pošiljajo udom skupaj konec leta. — Prihodnji občni zbor se bode vršil 12. marca sv. Gregorija dan. O tem po pravilih izstopijo, pa se lahko zopet volijo naslednji gg. odborniki: Dr. J. Bleiweis, Stegnar, Vavrú; grof Barbo, Raič, Svetec, Šuman, dr. Ulaga, Urbas. — Nasvéti odseka za izdavanje knjig gledé nagrade se sprejmó in pisateljem, ki so se zanje oglasili,

odločijo. O prošnjah za podarovanje knjig Maticnih se sklene, da se rešijo skupaj proti koncu šolskega leta. — G. Dav. Terstenjak se pismeno zahvaljuje za poslavljenje, ter pošlje Maticini knjižnici svoje najnovejše delo: „Slovanščina v romanščini.“ — Po teh naznanilih v imenu gospodarskega odseka poroča o denarstvenem stanju Maticinim g. Robič, kteri je v ta namen s prevelikim trudom natanko pregledal in preiskal vse Maticine zapisnike in knjige. Pokazalo se je o tem preiskovanju, da Matici dolgujejo razni družniki, vstanovniki in letniki, nekdanji in sedanji, umrli in živi skoro do 9000 gld. Pokazalo se je, da se mnogo tega dolga — se vé — ne dá več iztirjati, mnogo pa bi se ga dalo, in v ta namen nasvetuje, ker več očí več vidi, odsek peterih odbornikov, kteri naj bi stavili potem primerne nasvete zastran notranje in vnanje vprave Maticine. V ta odsek so bili voljeni gg. dr. Zupanec, Vilhar, Klun, dr. Poklukar pa Robič, kterim pomagati ima tajnik gosp. Praprotnik. Čutila se je potreba, vravnati Matico v tem oziru po družbi sv. Mohorja, da bodo knjige rédoma dohajale le onim, kteri so res plačali za isto leto. — Tudi v imenu odseka gospodarskega poroča naposled dr. Poklukar, kaj in koliko se je storilo od zadnje odborove seje gledé nakupa neke ponujane hiše, in ker je dosedanje prizadevanje bilo brez vspeha, ostane dotičnim gospodom še v prihodnje iz odbora nalog za ktero koli priliko novo.

(*Okrajni sodnik g. Steska*) v Zatičini je 6. t. m. po daljšem bolehanju umrl ter bode danes tam pokopan. R. I. P.

(*Občni zbor družbe kmetijske 29. januarija.*) (Konec.) Dr. Bleiweis poroča o prošnji podružnice vipavske, naj bi se družba obrnila do vlade, da odpravi davek, kteri se v preobilni meri pobira pri potovalnem čebelarstvu. Poročevalec pravi, da se nekoliko plačila, ktero se daje občinam ali posameznikom za pašo čebel, ne more smatrati za davek. Stvar je bila že leta 1863 in l. 1867 v obravnavi pri kranjskem deželnem zboru, a ta je vso stvar, ker se dotika privatnih ali osebnih pravic, vrgel v koš.

Vodja Dolenc pravi, da žuga potovalnemu čebelarstvu največja nevarnost in da, ako ostane pri današnjih odnošajih, bode moralo popolnem jenjati.

Iz Vipave in sploh iz Notranjskega se vozi mnogo čebel na Kras na pašo. Ali na Krasu zahtevajo občine in posestniki tako neznosna

plačila, da čebelorejcu skoraj več ne kaže, prepeljavati čebele na Kras. Od panja zahtevajo občine po 30 do 40 krajcarjev, razen tega pa je treba še odškodovati privatne posestnike. K vsemu temu so na Krasu napravili sami tako rekoč neko postavo, da na 1000 stopinj, kjer stoji domač panj, ne sme tujec postaviti svojih čebel. Tako se je lansko leto jednemu največjih čebelorejcev, g. Deklevi iz Postojne zgodilo, da so panje hoteli tirati od jednega kraja do drugega in da, ko bi ne bilo okrajno glavarstvo drugače odločilo, bi bil moral z vsemi čebelami zapustiti Kras. Govornik tedaj unisli, da bi bilo nujno potrebno, da se o tej zadevi kaj ukrene, posebno, ker tudi sosednje dežele, na pr. Goriška, je v zadnjem deželnem zboru to zadevo uravnala.

Začne se o tej zadevi obširnejša debata; mnogo se govori, da bi se postava napravila v tej zadevi, veliko gospodov pa je tacega mnenja, da je to popolnem privatna stvar, ktera se reši z medsobnim pogajanjem, a ne postavnim potom. Zbor potem preide preko prošnje vipavske podružnice na dnevni red.

Na predlog podružnice metliške podeli se učitelju Janezu Barletu za njegov večkrat kmetom podeljevani kmetovalski poduk pismeno priznanje.

Odbornik g. L a s n i k poroča zarad uprave družbinskega vrta na Poljanah in nasvetuje, naj se uprava izroči definitivno g. Skaletu, kteremu predlogu zbor pritrdi.

Dr. P o k l u k a r poroča o osnovi začasnih loterij, pri kterih bi se izsrečkovala dobra plemenska živina, dobro kmetijsko orodje, semena itd. s posebnim ozirom na ude družbe kmetijske.

Zbor naroči centralnemu odboru, da vse to nameravano izpelje.

Odbornik S e u n i g poroča o osnovi posebnega odseka za konjerejo, ki bi v smislu dopisa sl. c. kr. ministerstva kmetijstva od 10. avgusta 1878 št. 6611 prevzel tista opravila, ktera je dosihmal izvrševala c. kr. deželna komisija za konjerejo in ktera imajo v prihodnje pripadati ali družbam kmetijskim ali pa v nekterih deželah že obstoječim konjerejskim družbam.

Vladni zastopnik želi, da bi se za konjerejo napravil poseben odsek. A gg. dr. Bleiweis, dr. Poklukar in predsednik dr. Wurzbach temu ugovarjajo, češ, da obstoji itak že odsek za živinorejo. Končno se sklene, da se ima centralni odbor v tej zadevi z ministerstvom pogajati.

Dr. Poklukar nasvetuje, naj se sklene poslati do ministerstva prošnjo, da se kolikor mogoče hitro razdele občinski pašniki. Merijo, pravi govornik, ti pašniki na Kranjskem nad 300.000 oralov in bi donašali vsako leto nad pol milijona dobička. Ta razdelitev bode podpirala tudi komasacijo, kadar se bode začela izvrševati, kajti marsikteri bode dobil pri tem razdeljenji kak kos, kterege bode potlej lahko zamenjal. Zbornica jednoglasno odobri ta nasvet.

V odbor se izvolijo gg. J. Murnik, kupčijske zbornice tajnik, župnik Jerič in deželni poslanec L. Robič.

Za častne ude se volijo: grof Jelačić, predsednik, hrvatsko-slavonske kmetijske družbe, grof Coronini, državni poslanec in predsednik goriške kmetijske družbe, in deželni predsednik vitez Kallina. Ra en tega se voli še več dopisovalnih udov.

Predsednik baron Wurzbach se zahvaljuje vsem navzočnim udom za udeležbo in proglašuje, da je zbor končan.

L. 1866, stal je v severnej armadi, prideljen k poveljniku II. armadnega kora. grofu Thunu. Kako se je istinito tamo vrlo obnašal razvidi se najbolje iz tega, ker je že 16. junija 1866 bil povišan do podmaršala. Da ne omenimo drugoga, pokazal je Filipovič vso svoj srčnost pri Blumenavu, kjer je peljal polk kralja belgiškega v juriš proti neprijatelju. Dne 6. septembra 1867 izročeno mu je bilo poveljništvo prve divizije na Dunaji, in dovolilo se mu je, da se pešpolk šte. 35 po njem imenuje. Na Dunaji ostal je do l. 1870, ko se mu je izročilo poveljništvo osme divizije in vojaška komanda v Inomostu; zraven je postal je še višji komandant deželne brambe tirolske in predalelske. Ravno takrat prejel je dostojanstvo pravega tajnega svetovalca. Leta 1872 poklican je bil za vojaškega poveljnika na Moravsko in dne 28. prosinca l. 1874 postal je „Feldzeugmeister.“

Ko pa je onega leta bil baron Koller poklican za vojnega ministra in se je na Českem vlada civilna odcepila od vojaške, zamenil je

Filipovič moravsko komando s Česko. Na Českem bila je vest njegovega prihoda sprejeta z najodkritosrčnejšo radostjo. Kar se je pričakovalo, to se je tudi obistinilo. Nikakor toraj nečemo izgubljevati besedi v čast Filipovičevo, kajti vsakateremu je znano kako vrlo je vedel poveljnik spojiti državni razun z vojaškim pogumom. Za tako njegovo ponašanje mu bode Česko in osobiti Praga vedno hvaležna.

Zato pa so tudi spremljala Filipoviča, ko je bil odbran za poveljnika v Bosno, naj pristrčnejša blagovanja našega ljudstva, in to tim bolj, ker si je poveljnik povrnitev na Česko prihranil. Z radostjo smo slišali o njegovih viteških vspehah, koje je učinil na bojnem polji. Veselje pa popisati, koje nas je navdajalo kader se je Filipovič zopet k nam povratil, je nemožno. Da vodo nosimo v morje, bi se nam lahko reklo, ko bi poskušali popisati slavnost, ki se je vršila o vrnitvi priljubljene nam vojaškega poveljnika. Zatoraj to, kar so drugi čvsniki poskušali opustimo. „Čech“

Po zboru so pokušali udje kmetijske družbe razstavljeno slapsko vino in so močno hvalili izvrstni pridelek. Po „Narodu.“

Razne reči.

— Šematizem tržaške škofije za l. 1879, ki smo ga ravnokar v roke dobili, kaže, da je preteklo leto bilo v pastirstvu 229 duhovnikov; šteje pa jih ta škofija vseh skup 322 in še 10 drugih škofij in 48 redovnikov. Zanimivo je videti, da je med temi 108 samih Kranjcev (ker so 4 umrli, 16 pa jih je po drugih škofijah), toraj čez tretjino vseh. Dekanatov je 15, župani 92 nameščenih, 19 izpraznjenih, 2 vikarjata, 23 nameščenih kuracij, 10 izpraznjenih, podružničnih kaplanij nameščenih 50, praznih 11, kaplanij pri farah nameščenih 99, praznih 33. Toraj manjka 19 župnikov, 10 kuratov, 11 podružničnih kaplanov in 33 duhovnih pomočnikov pri farah, vsega skup 73 duhovnikov v pastirstvu.

— Vabilo k besedi, ktero napravi Bovška narodna čitalnica 9. februarja 1879 v gostilni „pri pošti“. Program: 1. Domovini, poje zbor. 2. Govor — Pozdrav. 3. Bled, poje mešan zbor. 4. „Ranjeni Črnogorec“, deklamacija. 5. „Rožica“, poje zbor. 6. „Ravni pot najboljši pot“, šaloigra v 1 dojanji. 7. „Slovenka“ (Ivanka Ipavska), poje mešan zbor. — Po besedi tombola in ples. — Vstopnina k besedi 20 kr., za otroke 10 kr., sedež 10 kr. Vstopnina k plesu za moške 80 kr. Začetek besede ob 6. uri zvečer. K obilni udeležbi uljudno vabi odbor.

— Zabavnika „Deutscher Hauschatz“ prišel je na svetlo 6. snopič, ki obsega: Die Fugger und ihre Zeit. Ein Bildercyclus von Franz von Seeburg (Fortsetzung.) — Eine Weinfahrt durch Hellas. Von J. F. Menzer. — Drückende Fesseln. Novelle von Maria Lenzen, geb. die Sebregondi (Fortsetzung und Schluss.) — Abenteuer in einem Pariser Post-Luftschiff. — Die Leiden durch den Winterfrost. Von Dr. A. Altenburger. — Ein Bekannter aus der Fastenzeit. — Edelweiss. Gedicht von R. v. J. — Allerlei — Podobe pa so: Wegelagerer im Schnee. Originalzeichnung von C. Kronberger. Ein Balion aus dem belagerten Paris schwebt über einem preussischen Lager hin (1870.) Nach der Natur gezeichnet von A. Tissandier. — Fall des Pariser Post-Ballons „Stadt Orleans“ auf dem Berge Lid in Norwegen (25. November 1870.) Gezeichnet von A. Tissandier nach den Mittheilungen der gestürzten Luftschiffer. — Weisse gefüllte chinesische Primel. — Kabeljau-Fischerei. Originalzeichnung von G. Arnould. — Uebersichtskarte von Afghanistan. — Vsako leto izide 18 t. j. vsake 3 tedne 1 snopič po 24 kr., in se zamore naročiti v vsaki knjigarni ali pa naravnost po pošti.

— Kako si Madjari pomagajo, da bi jih bilo pred svetom več. — Dokazal je že Madjarom nek učenjak po statistiki, da se bo njihov narod še nektera stoletja drvil po ogerskih pustah potem pa, da — zamrè. Ali Madjari vedó si sestaviti novo statistiko, iz ktere se je pokazalo vse kaj drugega. V „Hon u“ od l. 1867 do 1878 čita se čez 2000 rodbin, ki so svoja nemadarska imena premenile v madjarska. Prava prememba imena primerila se je komaj 162krat, 2000 imen rodbinskih bilo pa je čisto pomadjenih. Ta list naznaoja, da je prirastek madjarskih imen možno čitati za poslednjih 11 let gotovo nad 8000, ker večinoma promenile so ime cele rodovine.

— Fabrikacija novih Madjarov.

Strah pred panslavizmom žene ogersko vlado k nebrojnemu delanju novih Madjarov, da bo lože statistika kazala, kako se množi to madjarsko pleme. „Pest. Ll.“ prinaša 21. t. m. nektera imena onih, ki so se med ogerske rekrute dali vpisati. Med njimi so: Zenker = Ccengery, Sykora = Györi, Kopas = Komáromy, Haberreiter = Kovács, Ondra = Falusi, Polar = Vlassek, Samak = Szenüressi, Okrouhlica = Vögyei. Iz teh življev nastane tako Madjarstvo, kakor v Berlinu iz gospod Keplerjev, Feuchtingerjev, Hammerschmiedov itd. „madjarska kolonija.“

— Naloga družbe Jezusove. Vis. č. o. Beckx, general jezuitov, razposlal je naslednji razglas vsem provincijalom reda. „Občinstvo i novinarstvo često i kaj rado podtika družbi Jezusovi skrivne namene, misleč, da se ona peča z različnimi formami politike. Dolžnost mi veva, opomniti očetom provincijalom princip i nalogo, ktero ima družba Jezusova. Družba Jezusova ko duhovni red nima družih naukov, niti družih pravil pri vzgojevanju nego sveta cerkev, kar je že moj predhodnik o. Roothan l. 1847 spregovoril. Pomnoževanje slave Božje i rešitev duše, to je naše pravo in edino načelo, katero izvajamo z apostoljskim delovanjem, kakor to veva ustava sv. Ignacija. Zares in po pravici lahko pripozna družba Jezusova, da nima nobene zveze z nikakimi političnimi strankami. V vseh deželah in pod vsakojako vladno formo podvrže se zahtevam svojega reda, ne imajoč nikakoršnih drugih namenov, ko svoja načela, veliko vzvišenje nad pojmi človeške politike. Vedno in povsodi radi povdarjajo ljudem glas Božji: Dajte cesarju, kar je cesarjevega in Bogu, kar je božjega. To je naloga, ktero ima družba Jezusova, ktero bode vedno priznavala in od te se nikdar ne odstrani.“

Eksekutivne dražbe.

10. februarja: 3. Wrenk iz Zagorja, v Litiji. 3. Žnidaršič iz Lazov. 3. Hiti iz Osredka. 3. Bihove iz Babnega polja. 3. Černe iz Štrukljeve vasi. 3. Zakrajšek iz Stermca. 3. Krašove iz Novo vasi. 3. Černe iz Ponikev. 3. Hiti z Runarskega. 3. Zalar iz Rudolfovega, vsi v Ložu. 3. Fatur iz Zagorja. v Bistrici. 2. Vidmar iz Begenj. 1. Plečnik iz Hotederšice. 1. Petrovič iz Selc. 1. Mahnič iz Dolenje Planine. 1. Lebar iz Grahova, vsi v Logatcu. 1. Klemenc v Ljubljani.

Umrli so:

Od 2. do 3. februarja: Matilda Pogačnik, not. v. 38 l., vsled pljučnice. Franc Prepeluh, tes. o. 2 l., za pljučnico. Janez Klovar, žel. del. o. 1³/₄ l. za vodenico. Franc Černivec, ml. o. 10

m., za božjastjo. — V bolnišnici od 11. do 18. januarja: Jožef Barbiš, kajzar 70 l., za vnetico možganov. Andrej Šrajnar, del. 67 l., vsled slabosti. Jakob Zobel, kroj. 60 l., za jetiko. Helena Francelj, gostinja 69 l., vsled slabosti. Anton Babnik, berač 74 l., za sušico. Marija Burjak, kajž. ž. za poporodno vročnico. Ana Slanovec, del. v 68 l., za vtriplj. pljuč. Neža Merkar, gostinja 40 l., vsled slabosti. Janez Križaj, del. 64 l., za pljučnico. Tomaž Mesec, del. 65 l., za vtriplj. pljuč. Jožef Rupert, del. 57 l., za otekline. Martin Pregel, mesar 24 l., za jetiko. Marija Maček, gostinja 67 l., vsled slabosti. Gregor Knific, gostač, 69 l., vsled slabosti. Marija Hafner, del., o. 2 l., za škrofeljni.

Od 4. do 5. februarja: Albin Kramaršič, postrež. o. 9 m., vsled slabosti. Alojzija Landerl, kavarn. o. 15 m., za vodeno glavo. Marija Kernic, uč. ž. 30 l., za razsed. krvijo. Karl Marn, dekl. o. 5 m., za vnetico vratu.

Telegrafične denarne cene 7. februarja.

Papirna renta 61.60 — Sreberna renta 62.85 — Zlata renta 74.40 — 1860letno državno posojilo 112.40 Bankine akcije 786 — Kreditne akcije 215 — — London 116.75 — Srebro 100. — — Cea. kr. cekini 5 67. — 20-frankov 9.32.

Hiša v najem

se daje tri četrt ure od Ljubljane v Sreberji z vso pripravo, za krčmarja, mesarja ali branjevca primerna. Okoli hiše je zelnik, njlive in vrt. Bolj natanko se izve pri gospej (3)

Mariji Dovgan,

cesta sv. Krištofa št. 4.

Poslanica.

Živina je marsikteremu posestniku najdraži dar, in tudi zadnje imetje kacega revnega kmetovalca; kajti marsikdo stavi na dobro rejene krave in prasce svoj zadnji up. Kedó pak popiše žalost marsikaterega kmetovalca, če mu ta zadnji up vniči živinska kuga, ali če mu živino muči kakova druga bolezen? In česa potrebujejo takovi kmetje? Druzega ne, umnega živinozdravnika, in sicer tacega, ki brez posebnih stroškov umeje živino zdraviti. Ravno tacega živinozdravnika imamo na Vrhniki, oziroma v Viru (Verdu) hiš. št. 24 z imenom France Poljanšek, ki je o minolem leti na Vrhniki, kakor tudi v družih sosednih vaseh hvalevredno živino zdravil, potem pa v Cirknici šel. Da je zopet omenjeni zdravnik iz Cirknice na Vrhniko prišel, veselí sploh posestnike, ki se vkvarjajo z živino. Zatoraj ga večina tukajšnjih posestnikov tudi drugim gorko priporoča.

Jos. Prosen.

Trgovina s knjigami, umetnijskimi in glasbenimi rečmi

Janeza Giontini-ja

na mestnem trgu št. 17 v Ljubljani.

Dovoljujem si s tem častitemu p. n. občinstvu naznaniti, da bom pod gori omenjenim imenom tukaj obstoječo kupčijo po smrti svojega ranjcega so-proga nadaljevala, kakor je bila do zdaj. Posebno priporočam se slavnim c. kr. uradom, vojaškim in civilnim, velečastiti duhovščini, vsim učn. m. zavodom, obrtnijskim podvzetnikom, meščanom in seljanom tukajšnjim in daljnim s prošnjo, da bi, kolikor potrebujejo knjig, časnikov, pismenega in risarskega orodja, sploh vse v to stroko spadajoče pri meni naročovali.

Zagotavlja je najpoštenjšo, najcenejšo ter najhitrejšo ustrežbo o vseh naročilih (3)

z odličnim spoštovanjem

Marija Giontini-jeva.

V Ljubljani 26. januarja 1879.